

INFORMAČNÍ LISTY SAM 95-BOHEMIA

č.3

95

KVĚTEN-ČERVEN-1993

Vychází ix za dva měsíce v polovině 1. měsíce.
Zdarma pro členy SAM 95.

Zodpovědný redaktor : Rad. Čížek
Žilinská 160
273 01 Kam. Žehrovice

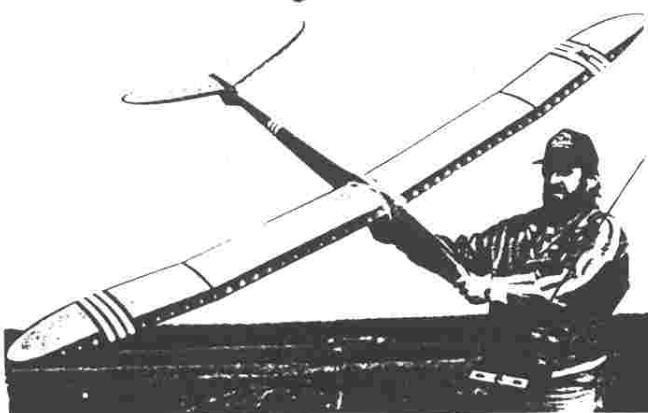
Slovo redaktorské :

Dostáváte do ruky č.3.Jak se komu bude, či nebude líbit je na Vás. Platí to, co minule: zase jsem musel odsunout několik zajímavých věcí do dalšího čísla, to je potíž těch Bestii stránek. Zase jsem trochu poskočili: Jsou tu konečně legitimace, budou hezké diplomy. Ani jedno, ani druhé se z těchto příspěvků členů nehradilo.

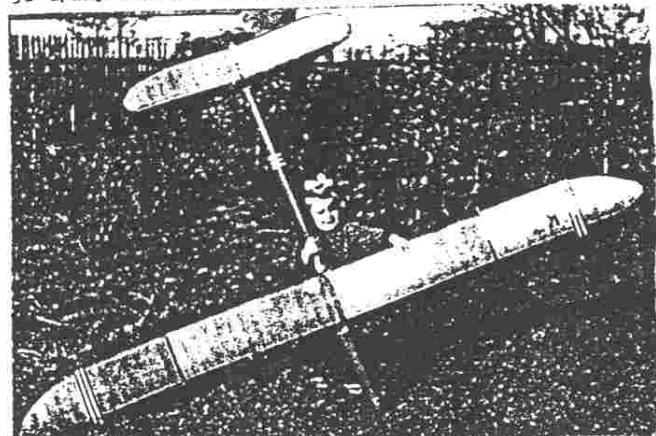
Soutěž na Kladně 22.5.1993 zajistí členové LMK Kam. Žehrovice, Stochov a Kladno. Připomínám, že se létatí z volných modelů jen "malé gumáky" - BV 1, RC větroně - ARC a motorové CRC. Stavební i soutěžní pravidla jsou uveřejněna v č.1 Informačních listů. Přihlášte se do 16. května korespondenčním listkem a uvedte kategorii, kterou budete létat od 8.30 na dolním dílu letiště Aeroklubu Kladno u Dobré.

Přihlášky zasílejte na moji adresu.
Rad. Čížek

Členské průkazy by měly být vytištěny počátkem května a obdržíte je buď na soutěži 22.5. na letišti v Kladně, nebo poštou - pokud jste udali všechna data a poslali fotku.

Kdo by Vám slezno hádal, že jste jen o rok mladší, než ten "fousák" Vladá Kostečka (95-31) na horním snímku. A že ten neskutečně veliký větroní slepil Jarda Kožený, vynikající člen staré party KŽ v době, kdy jste se nejvýše pokoušela o své první krásky. Zato Kostečkov "Sokol" je úplný mladík: je mu teprve 1 rok.

Jak stavět historické modely ?

Všechno to víme: zmizel pedík, ba i bambus, slabé lišty z pařeného buku jsem neviděl léta. Překližku ano, ale většinou takovou, která se při mezní lupeňkovou pilkou jaksi "rozvrství". Taková se asi v zahraničí neprodává - nikdo by ji nejspíš nekoupil. A tak mně případá trochu naivní snažit se postavit model v dnešní době ze stejných materiálů, jako před léty. Dokonce dbát na stejný tvar vylehljení profilu křídla. S vyjímkou té překližky to nejsou jen problémy naše, jsou stejné i ve státech, kde balsa nebyla hlavním stavebním materiálem. Proto se na použitý materiál k stavbě modelu nýjak přísně ve světě až na vyjimky nekouká. Je to celkem logické, pokud cílem naše snažení bude s modely létat, ne je nepotažené vystavovat.

Proto můžeme na zebra křídla i kormidel použít balsu. Koncové oblooky křídla i kormidel slepte do špendlíkové šablony z tenkých, nejlépe plochých lišť z lípy, nebo smrku. I přepážky trupu lze udělat balsové, stejně tak potřebné výplně, které nahradí tehdejší kreslicí čtvrtku. Smíte, zvláště u rádiáku přidat balsové výplně tam, kde trup je namáhan, nebo jako ochranu pro přistání. Můžete na modelu udělat determak, či křízenou klapku od vlečného háčku, není však povolen jakkoliv měnit tvar modelu. To platí i o "plankování" nosové části profilu. Když takto původní model konstruován nebyl, nepovoluje se. A co mně pořadatel může udělat, když to nedodržím? V podstatě nic, než to, že si vysloužíš mezi skutečnými "Antique Flyers" nějaké méně lichotivé přízvisko, je tolik cíti každého držet se vzoru jak to jde nejlíp.

U modelů na gumi na Vás nikdo nebude chtít, abyste svazek nejdříve rozstříhal na jednotlivé gumové nitě a potom je za pomocí pomocníka pracně vázalit k závesu z ocelového drátu. Vrtuli už těžko budete mít originál. Žádá se ale dodržet její velikost, tvar a uspořádání (pevná, volnoběžná, či sklopňá). Většinou se dělávaly vrtule z lípy, ale smíte ji vyřezat a vybrusit z balsového bloku, nebo slepit několik výtezů nárysů listů balsy a potom opracovat. Mnoho modelů na gumi ani kdysi volnoběžnou vrtuli nemělo. Zde se trpí úleva v tom, že se uspořádání smí udělat volnoběžné. Netočící se vrtule po vytvoření svazku je totiž perfektní determak, model padá jako cihla.

Motorové modely.

Snažit se za každou cenu použít do modelu původní typ motoru jako je na plánu, pokládám za naivnost. Viděl jsem třeba "stat dva stejně modely-jeden měl Superatom uroun 4MU 4,4/. Tak oč jde? Těch několik pokusů o repliky motorů není řešení, ani nic laciného. A jestli se původní motor upveřejnil na 3 šrouby a vy potřebujete udělat bukové motorové loží, nebo loží z duralu, smíte tak "učiniti". Zvláště u motorových RC modelů bude konstrukci modelu třeba na několika místech zesilit a to nejenom k vole instalaci aparatury a serv. Samozřejmě instalovaný vypínač ani antena vně modelu se jako závady nepočítají.

Potah a barvy.

Použít smíte takový potahový papír, jaký máte. Jednak většina tehdejších druhů papíru už se nedělá a stejně veliký výběr nemáme. Na příklad německý papír Diplom, nebo Flumo. používané začátkem čtyřicátých let jsou zhruba srovnatelné s Modelspanem či Japanem, tak o co jde? Kabel? Máte-li jaké použijte, proč ne. Připomínám ale, že některé druhy mohou kratší vlákno a jeden druh kterému jsem říkal "kůže" byl moc těžký.

S barvením si rovněž nelamte příliš hlavu. Byl-li model jedno, nebo dvoubarevný s nějakými doplnky, snažte se o přibližnou věrohodnost, dobré to působí. U některých modelů však již dnes ani nezjistíte, jak byl model vybarven původně. Nebo existovala řada variací. V každém případě však platí, že přílišná divotina nepůsobí nejlíp.

To jeou tak hrubé rysy kolem uvedeného problému. Obecně tedy platí: dodržte velikost a vnější tvar, co je pod potahem není rozhodující.

Je velmi pravděpodobné, že se v blízkém čase dostaneme k tomu, že modely v některých kategoriích bude možné zvětšit lineárně nebo i zmenšit. Potom platí, že musí být zachována vnější poměrnost.

R.C.

Adresář členů SAM 95 :

(pod dresou jsou uvedeny kategorie, které jednotliví členy SAMu nejvíce zajímají)

- 01 - Čížek Radostlav
Žilinská 160
273 01 Kamenné Žehrovice
ARC, BV
- 02 - Vaníček Jaroslav
Na Roudné 1
301 12 Plzeň
BV, CV
- 03 - Balej Jiří
Libušina 194
273 09 Kladno-Švermov
ARC, CRC
- 04 - Mařík František
Dalimilova 1729
272 00 Kladno
BV
- 05 - Pergler Vladimír
Prosecká 683/115
190 00 Praha 9
AV, ARC
- 06 - Beckins Donald,
85 Bellevue Ave
Bellevdere, CAL 94920
USA - CRC, B,
- 07 - Dvořák František
Osvobození 99
273 03 Stochov
ARC
- 08 - Horava Miloslav
Ústecká 3043
272 01 Kladno
ARC
- 09 - Mgr.
Vostřý Milan
V Holešovičkách 7
182 00 Praha 8
AV, ABC
- 10 - Bróz František
Karlovarská 180
273 02 Tuchlovice
- 11 - Horák Vladimír
Italská 2421
272 01 Kladno 2
ARC
- 12 - Söltner Fritz
Wallenstein Strasse 33
8500 Nürnberg 70
BRD ARC
- 13 - Ilg Wolfgang
Riegelweg 56
7170 Schwäbisch Hall
BRD CRC
- 14 - Ing.
Vyskočil Zdeněk
K cihelně 232
273 01 Kamenné Žehrovice
ARC
- 15 - Vanek Čestmír
Větrná 304
250 70 Odolená voda
- 16 - Kyňčík Přemysl
Dolejší 25
252 26 Kosov p.Třebotov
AV, ARC

34 - Ing.
Drnec Jaroslav
Krakovská 12
110 00 Praha 1
AV, CV, ARC

35 - Paták Václav
Mlýnská 1086
386 01 Strakonice
AV, CV

36 - Weisgerber Václav
Bělohorská 76
169 00 Praha 6
ARC, CRC

37 - Tichý František
Vítězná 1571
274 01 Slaný
AV, BV, CV

38 - Švarc František
Klikorova 2155/19
272 01 Kladno
CV, ARC

39 - Král Stanislav
Na obci 100
533 72 Moravany

40 - Černý Pavel
b1. 012/2245
272 01 Kladno
ARC, CRC

41 - Hücke Paul
Hemelweg 52
DW-7170 Schwäbisch Hall
SRN

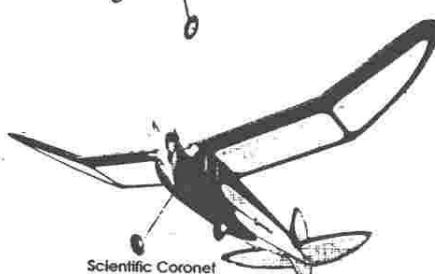
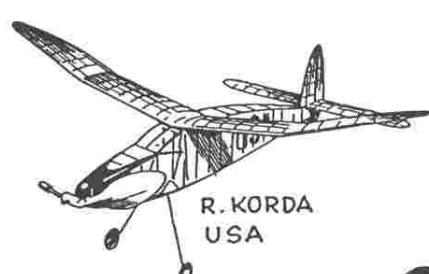
42 - Pacan Štefan
Nad stadionem 350
267 02 Králov Dvůr
ARC, CRC

43 - Metz Richard
Znárodnění 2065
272 01 Kladno 2

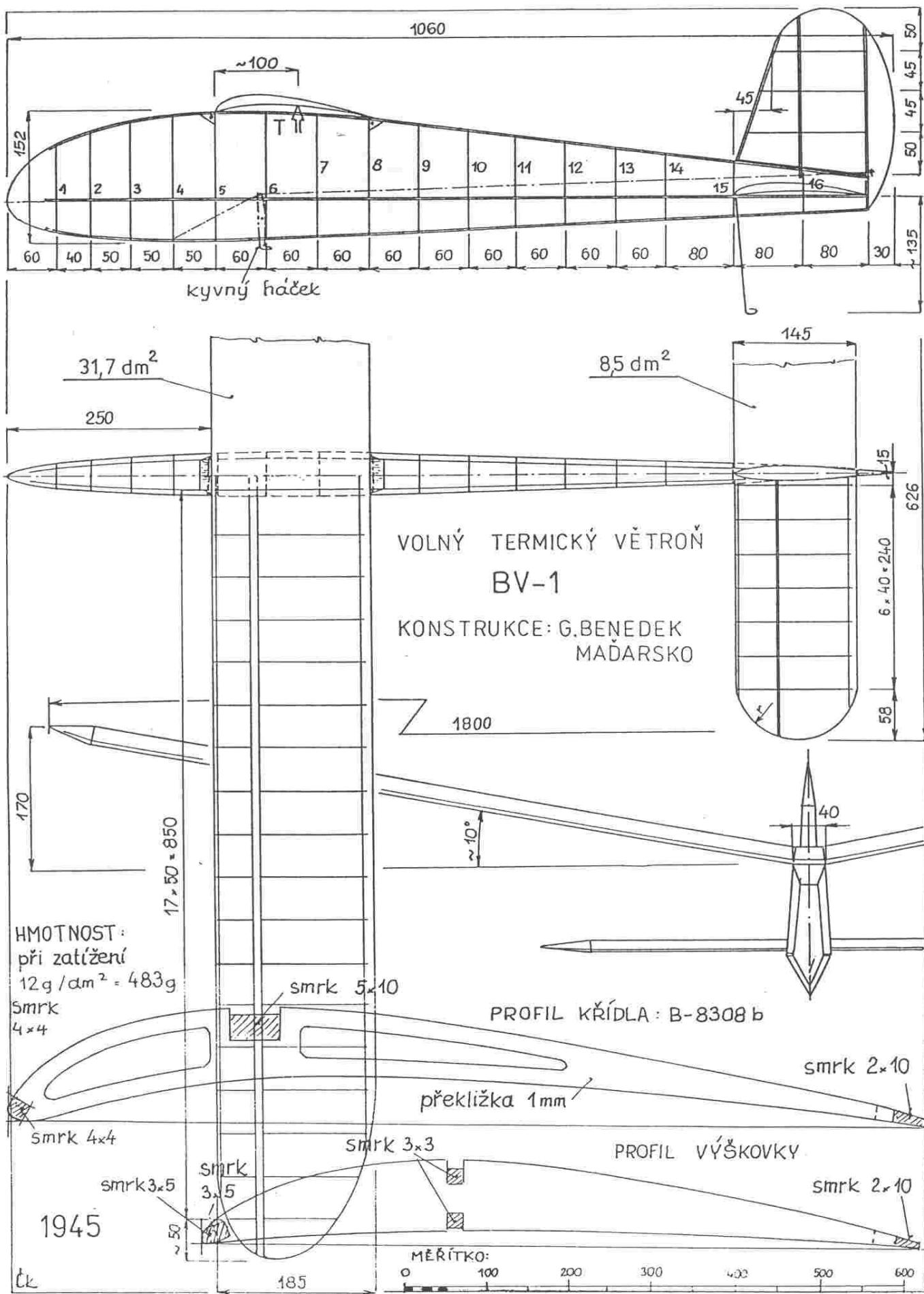
44 - Pavlásek Josef
Průběžná 11
110 00 Praha 10

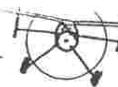
45 - Valásek Adolf
Dobzov 230
267 61 Cetkovice
ARC, CRC

stav členů k datu:
27.4.1993

Létání se SAM = létání pro radost!

Termický větroně BV-1 Dr. Georga Benedeka z Maďarska.

Každý z Vás, dříve narozených jistě ví, že Dr. G. Benedek vytvořil celou řadu modelářských profilů, z nichž některé byly velmi dobré. Jsou to však především profily vhodné pro malé rychlosti letu, které ho proslavily. Jeden z nich použil při stavbě termického větroně BV-1 a to Benedek B-8308-b.

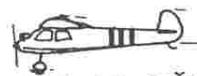
Vznik modelu sahá do roku 1945 a je pokračováním Benedekova modelu "UBORKA" (okurka). Není se co divit, že termálizátoru nemaje, že se vydal na delší cesty. Nejdříve ulétl 4 km, v roce 1946 posunul svůj rekord na 4,5 km a v roce 1947 si dokonce vykročil přes Dunaj na 32 km dlouhý výlet. Největší dosažená výška reprezentovala 2364 metrů a to byl současně rekord FAI. Nejlepší neoficiální let byl 3h 30min. Je myslím dost důvodů věřit, že jde o dobrý model i když si rovnou řekneme, že mu bude nejlépe využívat méně větrné počasí, pro RC uspořádání zvláště. Bude tu starost s vymýšlením determináků, při použití modelu jako volného, ale jde odkládat obě kormidla jako celek, nebo použít časovač a jako determák padáček.

Koncepcně je model navržen jako jednoduchý, pevný model, nesoucí typické znaky Benedekovského pohledu na dřelnou aerodynamiku: nepřehanění štíhlosti křídla ani kormidla, koncové oblouky jen v nutném rozsahu. Plochý, poměrně vysoký pětihranný trup je opatřen kvyným háčkem pro vlek s ovládáním klapky směrovky. Pro ochranu výškovky proti poškození při přistání je pod koncem trupu přidělena nevykyle vysoká ostruha.

Křídlo má jedinou lištu nosníku (5x10), která ve vazbě na náběžnou lištu 4x4 a odtokovou 2x10 tvoří vlastní nosník. Střední část křídla má rovinou plošku a její krajní profily mají spodní část profilovanou podle tvaru hřbetu trupu. V této partii je také přilepen pásek překlizky 1,5 mm, který přesahuje před náběžnou a za odtokovou hranu. Křídlo se upevňuje gumou právě jen přes tuto překlizku, nikoliv jak je zvykem křížem přes křídlo

Možná služba členům SAM 95 i SAM 78: Kdo by si chtěl model BV-1 postavit, může obdržet po zaslání Kč 7,- ve známkách (režie za tisk a poštovné) profily křídla, kormidel a přepažek trupu ve skutečné velikosti.

R.Č.

ZAJÍMAVOSTI Z DOMOVA I ZE SVĚTA.

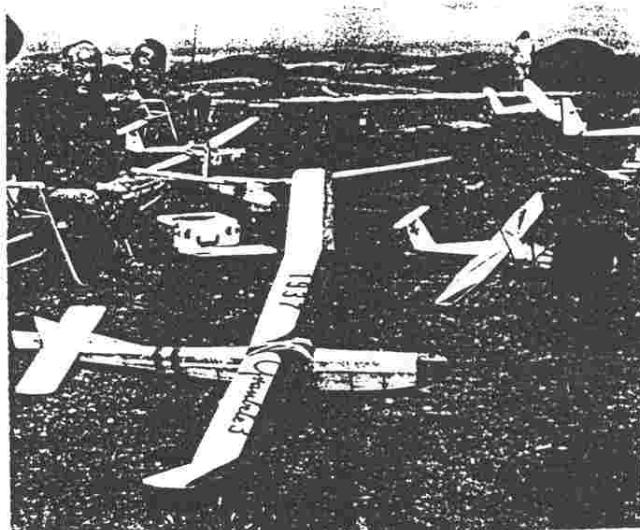
POČÁTKEM KVĚTNA budeme mít 1000 diplomů SAM. Děkovat za to můžeme České spořitelně a.s. v Kladně, která zaplatila jejich vytisknění a také známému grafikovi Jarodovi Velcovi za návrh štítka. že Jarodu neznáte? Je to ten, co kreslí ty pěkné obrázky na krabičky stavebnic plastikových modelů. A také poletuje čas od času s rádiáky a navíc s opravodlým Ultra-Lightem.

Jestli Vaší pozornosti neušel v č.1 pruhovaný motorák Mírka Musila z létání v KZ v roce 1942 (model je z roku 1939!), tak mohu dát ve známost, že repliku slibuju létat na Kladno 22.5.- Zdeněk Andryšek (95-22). těšíme se uvidět.

Franta Dvořák (95-07) přes zimu nazahálel. Postavil si RC samokřídlo SOVA II, s ovládáním křídélka-výškovka. Modelu už "domluvil" a létá velmi dobře. Druhým strojem je RC "Káně" s plovoucí výškovkou a vtipně vyklenutým ovládáním.

Je dobrá zpráva i ze Zplzně: náš viceprezident Jarda Vaniček nabídl obstarání cen pro kategorii "malých gumáčků" na soutěž 22.5. na Kladně. Koncem roku 92 už zahájal nového "Vikinga" a v poli března i "playboye". Oba modely jsou na "elektřiku". Píše, že 30 sek. chodí je ale malo. Možné to je, každý "Elektro" vezme s sebou dost těžký náklad. Až to uvidíme "živě", budeme chytřejší. Taky se prý samou modelářinou ani přes zimu nedostal k holiči a doma mu říkají, že je obrostlý jako Valter. Nepíše, zda jde o příjmení, či i jméno křestní.

Italský SAM b2 měl při založení v roce 1989 - 214 členů. Stav koncem roku 1992 byl 255 členů. Roční přírůstky byly 20,10 a 11 členů. Dnes je nejsilnější skupina v regionu Emilia-Romagna (57) a v Lombardii (51). Třetí Lazio-Umbria-Marche má 35 členů. Od dubna do května je v plánu celkem 12 soutěží, z toho 2x Coppa Wakefield, i oni velmi úspěšná.

Ano, to je Wasserkuppe, "Mekka" létání plachtařů i modelářů v SNR blízko Fuldy. "Graubelle 3" v popředí je dílo našího člena Fritze SÖLTNERA (95-12), který se po složité operaci opět dostává do formy. "Graubelle 3" je z roku 1937, model na fotce je replika.

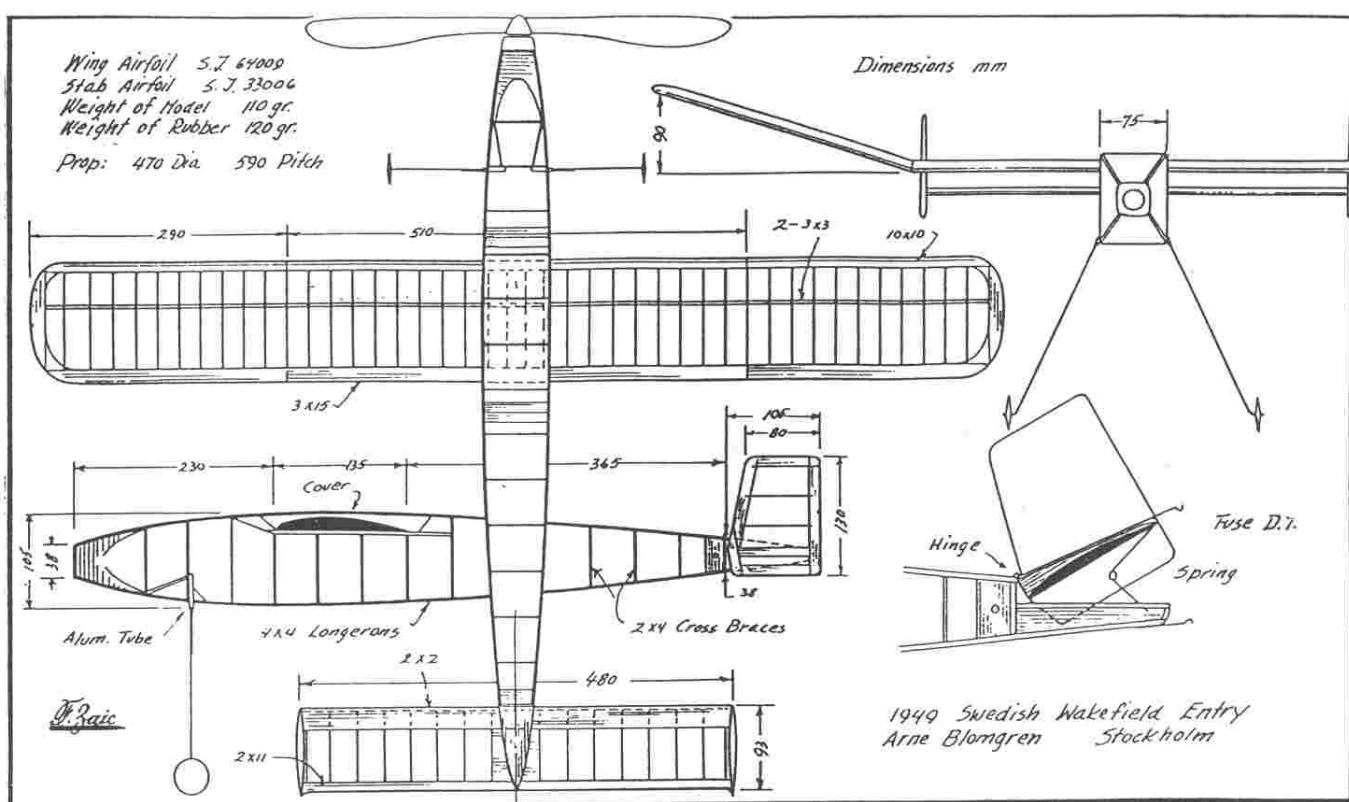

Víte, kdy se létaly "I. Žehrovice"? Dne 27.8.1946 Rad. Čížek, tehdy 25, se říjí motor ALKO-10 zakládajícímu členu klubu KZ - Milovi Čermákovi, který toho času měl značně "pokusouň" levou ruku - no samozřejmě!

od vrtule!

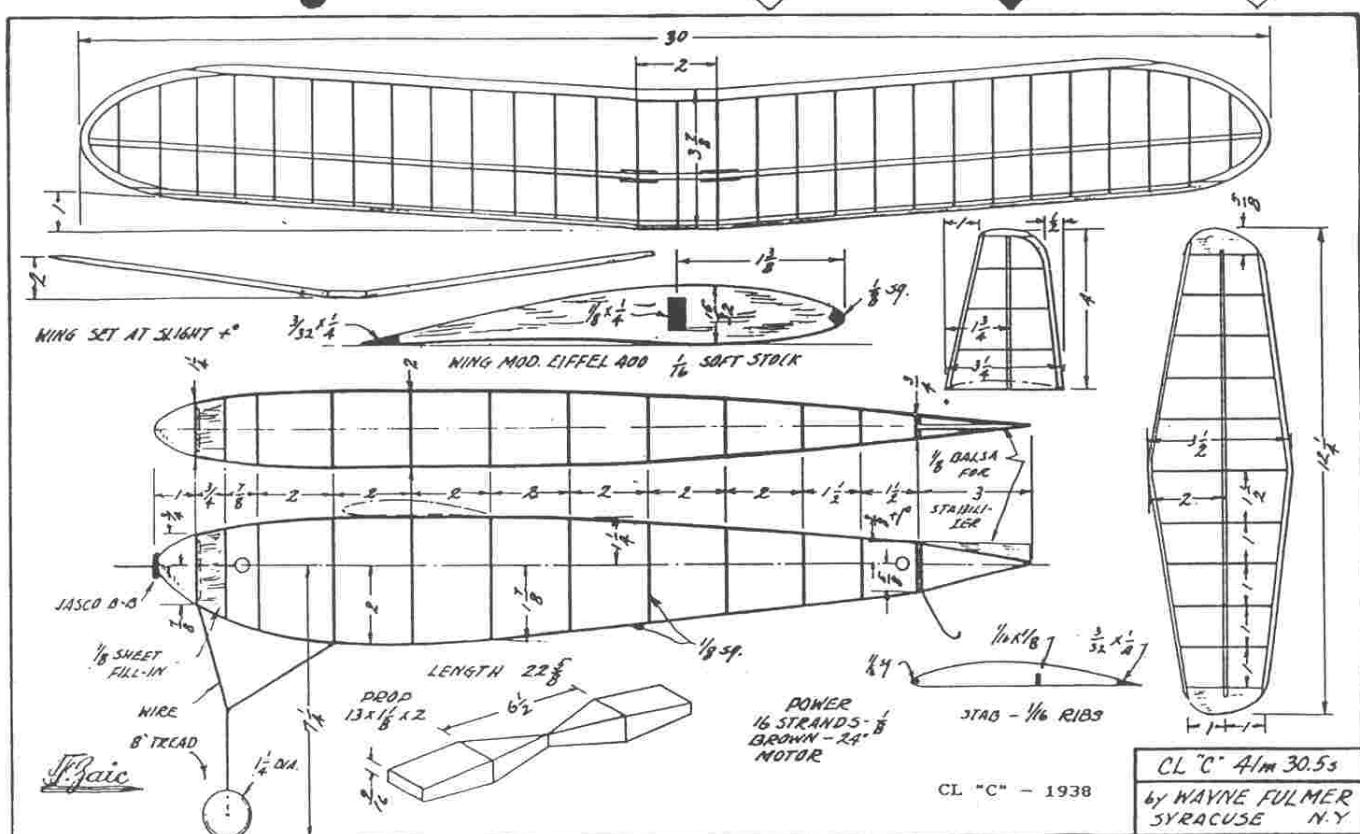
Milý dopis poslal k 1.4. vrchní president SAM Jim Adams z Kalifornie, USA. Má radost nejen z toho, že se má naše "předadvěsátka" k světu, ale libí se mu i naše Listy. Poslal několik hezkých fotografií, některé otiskněme. Připomíná, že znak SCAMPS, který jsme mohli otištěny v č.2 na straně 4 je vlastně SAM 13.- "Southern California Antique Model Plane Society". Šlo o první klub vůbec. Založil jej Bud Mc Morgan a ta třináctka je proto, že těch zakládajících členů bylo právě 13. Jim Adams byl jedním z nich a bylo to v roce 1964. Jim dostává "news" (výraz pro takovéhle tištěné sešity, nebo listy) ze SNR, Itálie, Francie, Švédská, Anglie a je šťasten, jak píše, že se hnuti SAM šíří po celém světě. Not wonder Jim, the Spring is coming! Many thanks for the news and Photos.

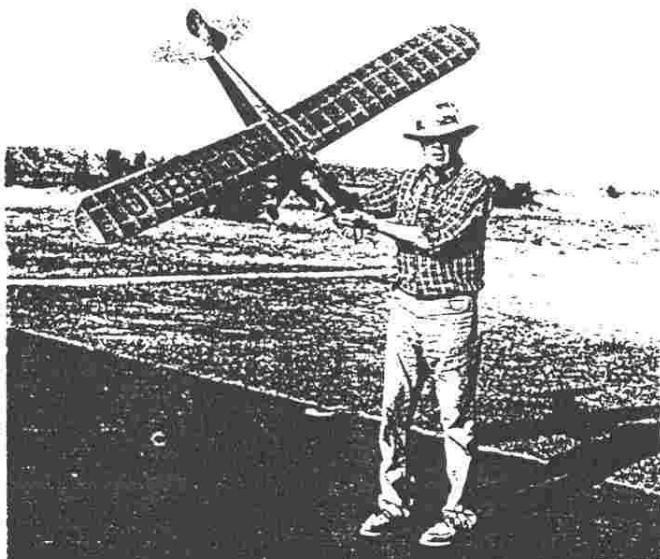
První Evropský SAM-Sampionát modelů na gumi, větroně, motoráčků i historických házedel se koná 28.-30. srpna 1993 v Middle Wallop, Anglie. Kategorií je vypsána celkem 21, z toho je 7 gumičkářských. Létají se také modely na stlačený vzduch, CO 2 a Elektro.

Typický Wakefield Švédka Arne Blomgrena ze Štokholmu z roku 1949 má profil křídla SI 64009, výškovky SI 3306. Hmotnost tohoto modelu 110 g, hmotnost svazku 120 g. Křídlo je probléžné s krytkou v místě trupu. Podélníky i rozpěrky trupu z balsy 4x4. Vrtule o 470, s=590 mm. Podvozek je drátěný, zasouvá se do hliníkových trubiček zakotvených v trupu. Jako detemalisačník se vyklápi výškovka i se směrovkami kolem závěsu na horní straně trupu. Kormidla vyklápi drátěná pružina schována v konci trupu - viz detail.

Gumáček Wayne Fulmera ze Syracuse /USA- stát N.York/ je to pravé pro naši kategorii BV 1. Je jednoduchý a bezpochyby dobré létal. Jeho nejlepší čas letu je 41 minut a 30 s. Nejsdíle v počádce termice!
Data: rozpětí 762 mm, délka 717 mm, vrtule o 330 mm. Svazek: 16 pásek "brown rubber" (asi 0,8x3) o délce 610 mm. Průřez trupu 51x140 mm. Profil Eiffel 400, výškovka -10 = Clark Y. Podélníky a rozpěrky trupu 3,2x3,2 mm (1/8"), podvozek drátěný, kola o 32 mm, rozchod kol 203 mm.

Soutěž 13.9.1992 ve Woodlandu - Kalifornie. Typický model kategorie 1/2 A makety Piper Cub J-2

Speciální soutěže historických motorových RC maket v USA

Jako zajímavost předkládáme hrubá pravidla soutěží motorových RC maket tak, jak se létala v roce 1992 na mnoha soutěžích tohoto druhu v USA. Autorem se SAM 48 z Grand Islandu ve státě New York. Měl jsem možnost takové soutěže vidět a mohu říci, že jde spíše o polomakety, ale v dostačující tvarové shodnosti. Pravidla mají tyto základní body:

- Model má být zmenšenina motorového, člověkem pilotovaného letadla z doby před rokem 1943. Model musí být schopen vzletu se země (R!O!G.). Motorisované větrné se nepřipouští.
- Nejmenší zatížení na 1 dm² křídla: u jednoploš. = 23,5 g vícenásob. = 17,6 g
- Model má být poháněn žhavíkem Cox. 049/0,8 cm³ / bez regulace otáček. Diesel se nepřipouští. Komerční palivo. Obsah nádrže max. 8cm³. Vrtule max. o 203 mm.
- Přestože modely nejsou hodnoceny ve smyslu souhlasu se vzorem, je žádoucí přiměřené úsilí udělat realistické zbarvení a označení.
- Pro stavbu má být použita balsová a překližková struktura. Polystyrén nejvýše na detaily. Třípohledový plánek je potřebný pro ověření. Vědci myšlenou je, že se model musí podobat letadlu tehdejší doby.
- Letová pravidla jsou stejná, jako SAM 1/2 A Texaco. Pro 2 oficiální lety jsou povoleny celkem 3 pokusy. Letové maximum je 15 minut. Let do 40 s se počítá automaticky jako pokus. Let pod 4 minuty je rovnouž pokus, pokud jej soutěžící neprohlásí za let platný.

Jak jsem "koupil" tak dávám : podle SAM Speaks USA.

A vidíte, zdánlivě jednoduchá a odzkoušená pravidla, ale zase bych řekl, že se nehodí pro nás. Nemáme sice Cox, ale Blo by to na jiný motorek, RC modely nepotřebují veliký prostor pro létání. Je tu zase ten neštastný limit 1943. Zatím co v USA se veselé létalo, u nás byla doba, kdy se letadélka nejen nestavěla, ani se nemohlo létat. A ruku na srdce: jako bychom to po válce všechno chtěli dohnat a nové a nové krásné stroje vznikaly jak houby po dešti. Takže takové stroje bychom jistě při našich obdobných pravidlech za hlavu nehodili. Ale upřímně řečeno: i naši modelářství přátelé z USA si "odkrojili" celou řadu velmi zajímavých a atraktivních typů. Vite, ono rekneme 40 let je tolik v letech, že je opravdu historie.

Jistě se za čas k této problematice vrátíme, ale nebyly by zatím pro nás aktuálnější makety na gumu?

R. Čížek

Povídání o perfektním vyvážení ...

Hádám, že to mohl být tak rok 1951, ne později. Žehrovský modelářský klub za dob těch velkých větronů něco znamenal. Byla to doba "Luháků" a "Sokolů", "Kínů" bylo spíše lidí z jiného. Ale ty výborné výsledky, tehdy byly neodlučitelně spjaty se jmény kluků, kteří si mezi sebou dali: Krtek, Houček, Film, Metý, Dědek, Finčík, Tryskáč, Koženáč, Piček. To nebyli zdaleka všichni. A ty stálé dospělí? Časté tréninky.

Bylo září a chasa se jako každý týden dostavila a to většinou na kolech k pravidelnému tréninku. I rozložená křídla přesahovala klukům přes hlavu, o 1,7m dlouhém trupu Sokola ani nemluvil. Malebný pohled. Když kluci dojížděli k nám, zaslechl jsem ještě konec jakési debaty o dôležitosti perfektního vyvážení. Debatu vedl známý kouček Finčík v tom smyslu, že to ostatním dnes ukáže. Piček ovšem na to, že je moc zvědav. Kdo by za tímto tušil nějakou čertovinu. Ale byla.

Musím připomenout, že tehdy bylo mnohé trochu jinak než teď: když září, tak taky pole s posekaným obilím, to bylo dávno skizzeno. Takže strniště a nějaké ty myšky také. A tady užíral Piček všechny plány: chytit myš a pustit ji Finčíkovi do trupu. Piček byl jak se říká "za dva groše kudla", ale žádnou legraci nejeden nikdy nezklamal, on je přímo a se zálibou vytvářel. Chytit myš a schovat si ji do kapsičky bylo dílo okamžiku, potom už jen čekal na příležitost. Než se ale vrátil Finčík zpět se samokřidlem, byla myš v trupu Finčíkova Sokola a křídlo zase uvázané gumou. Potom přišla ta velká chvíle, Sokol let na start a Finčík ještě na mě statil utrousit "změřte mi to". A vy zirejte" povídá k ostatním.

Vlek jako zlato, až nad hlavu. Po vypnutí sice dobře zápal, ale potom byl jako trochu natázený a začal mírně houpat, aby hned na to se jevil jako potlačený a letěl trochu rychle. "Zíráme" - utrousil Piček. Finčík vrtěl nedověřivou hlavou, oč ale jde přesně nevšední. Znal ale své Panheimského jak se říká a vyslovil památnou větu: "Vý jste mně s tím něco udělali, holomci". Perfektně vyvážený model si musí poradit se vším" mu odpověděl Piček. A divadélko ještě chvíli pokračovalo, myšla měla v tom dlouhém trupu značnou probíháku, změnila náklonu trupu ji zřejmě dost vyděsily. Že mění třílisté modelu ji asi bylo lhostejné. On Finčík, takto náš československý dělnický reprezentant v rycholetových děčích, plným jménem Zbyněk Pech nebyl zase jen tak někdo a na tu zradu přišel dřív, než "Sokol" jak teď přistál. "No prosím pánové, to je vám tak akorát podobné vy holoto", když myš vysypal z trupu. "Co chceš, měleš to perfektně vyvážený" dokončil Piček, později člen reprezentativní čs. družstva na MS 1955 ve Kinthen - SRN spolu takovými jmény jako Vláďa Špulák, Vencel Horina a Henc.

A určitě měli kluci fórku legrace ještě při cestě domů to bych je nesmál znát. Tak nějak to tenkrát bylo, ale to víte, už je to přes 40 let - d á v n o ....

R. Čížek

Tohle bylo foteno později, než když probíhala akce "Perfektně vyvážení", ale oba hlavní aktéři na snímku máte: Zleva "Piček" Harpat, třetí "Pan Finčík". Mezi nimi Emil Brauner a zcela vpravo R. Čížek.

TVOJE JISTOTA:

ČESKÁ SPOŘITELNA a.s.